

2023-07-11 Nr. NV-1732

VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTAS Nr.: TAP-23-422(2) TAIS-1180(3)		DĖL BIUDŽETINĖS ĮSTAIGOS NACIONALINIO ARCHITEKTŪROS INSTITUTO ĮSTEIGIMO		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įstatymo įgyvendina- masis teisės aktas	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne	Kultūros ministerija	Pasirenkama ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis	Svarstyti Pasirenkama ☐ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis (A dalis) ☐ LRV posėdis (B dalis)
	Priėmimo terminas (Data iš kalendoriaus)		(Data iš kalendoriaus)	
				☐ Gražinti tobulinti

SPRENDIMO ESMĖ

Siūloma steigti Nacionalinį architektūros institutą (toliau-NAI), **kuris veiktų kultūros ir kūrybinių industrijų (architektūros)** srityje, – įstaiga padėtų Kultūros ministerijai formuoti valstybės politiką kultūros ir kūrybinių industrijų srityje ir ją įgyvendinti. Nauja kuriama įstaiga taip pat padėtų užtikrinti architektūros edukaciją plačiam visuomenės grupių ratui, padėtų sistemingai gerinti architektūros kokybę, užtikrintų architektūros meno vertybių išsaugojimą ir sklaidą, skatintų visuomenės įtraukimą į viešųjų erdvių planavimo procesus. Planuojama, kad NAI atliks šias funkcijas:

- planuos, organizuos, sudarys ir **eksponuos architektūros meno ir architektūros paveldo parodas** ir kt.; **organizuos seminarus, paskaitų ciklus, konferencijas**, kūrybines dirbtuves, festivalius ir kt. renginius, kurie pristato ir analizuoja architektūros meno sritį; užsakys specialiai parodoms ir renginiams sukurti meno kūrinius; steigs ir (ar) organizuos architektūros meno apdovanojimus ir kt.
- įtrauks visuomenę į miestų planavimo procesus siekiant kurti kokybišką, tvarią, visuomenės interesus atitinkančią architektūrinę aplinką; **konsultuos už architektūros politikos formavimą atsakingas institucijas architektūros meno ir architektūros paveldo klausimais;**
- vykdys muziejinę veiklą** - kaups, saugos, tyrinės ir pristatys Lietuvos architektūros meno ir architektūros paveldo muziejinės vertybes;
- rengs ir **įgyvendins kultūrinės edukacijos projektus**, praktinius architektūros edukacijos užsiėmimus, įgyvendins architektų kvalifikacijos kėlimo programas ir projektus;
- organizuos Lietuvos architektūros meno muziejinių vertybių prevencinį konservavimą ir restauravimą;**
- vykdys architektūros meno ir architektūros paveldo tyrimus;** rengs, leis ir platins tiriamuosius, edukacinius, informacinius ir reklaminius leidinius, publikacijas, susijusius su NAI veikla;
- kaups architektūros leidinius** ir sudarys galimybę visuomenei jais naudotis;
- pristatys Lietuvos architektūrą užsienyje** bendradarbiaudamas su Lietuvos ir užsienio valstybių architektūros centrais, architektūros ir kitais muziejais, valstybės archyvais ir kt.

Nutarimo projektas parengtas atsižvelgiant į 2021 m. Kultūros ministerijos užsakymu atliktoje [Kauno centrinio pašto įveiklinimo galimybių studija s.pdf \(lr.v.lt\)](#), pateiktus pasiūlymus. Studija įvertino 3 veiklos alternatyvas, kurios buvo skirtingos savo funkcijomis, juridiniu statusu, veiklai vykdyti reikalingu patalpų plotu. Šios alternatyvos taip pat buvo analizuojamos remiantis finansinės bei ekonominės analizės rodikliais. Atkreiptinas dėmesys, kad Kauno centrinio pašto rekonstrukcijos projektas planuojamas finansuoti ES investicinio projekto lėšomis, taigi atitinkamai turės būti pasiekti investiciniame projekte numatyti rodikliai (planuojami 40 tūkst. lankytojų per metus), taip pat tik daugiausiai 20 % pastato ploto galės būti skirta komercinei nuomai. Siūloma įstaigai nustatyti 20 pareigybių ir steigti biudžetinę įstaigą. Lėšos, reikalingos įstaigos veiklai, bus planuojamos Kultūros ministerijos biudžete ir dėl jų kiekio kiekvienais metais sprendžiama formuojant Kultūros ministerijos biudžetą. Atkreiptinas dėmesys, kad įstaiga bus kuriama palaipsniui, tad įstaigos veiklos pradžioje lėšų reikės mažiau – NAI negalės pilna apimti pradėti veiklą kol nebus užbaigtas Kauno centrinio pašto investicinis projektas, jis planuojamas baigti 2027 m.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

2023 m. – 2025 m. Kultūros ministerijos biudžete jau numatyti 111 tūkst. Eur įstaigos veiklos pradžia (80 tūkst. – darbo užmokesčiui, 1 tūkst. – Socialinio draudimo įmokos (Sodra 1,45 %), 30 tūkst. – veiklos išlaidoms (be komunalinių paslaugų). 2024 m. Kultūros ministerija pateikė poreikį papildomai šiai įstaigai skirti 150 tūkst. Eur. (100 tūkst. darbo užmokesčiui, 40 tūkst. veiklos išlaidoms ir 10 tūkst. Eur turtui įsigyti).

Įstaigai pradėjus veikti rekonstruotose Kauno centrinio pašto patalpose, planuojama, kad ji iš patalpų nuomos ir paslaugų (bilietų į renginius ir parodas pardavimų) gaus apie 300 tūkst. Eur pajamų per metus, kurie galės būti nukreipti įstaigos veiklai, pastato išlaikymui ir darbuotojų atlyginimams, todėl atitinkamai mažės įstaigos išlaikymo išlaidos, kuris, pilnai įsisteigus, planuojama sieks 650 tūkst. Eur (350 tūkst. Eur skiriant atlyginimams, 100 tūkst. pastato išlaikymui ir 200 tūkst. Eur įstaigos veiklai).

NAI galės dalyvauti Lietuvos kultūros tarybos, Kauno savivaldybės, kitų Lietuvos ir užsienio fondų konkursuose dėl projektų finansavimo ir iš dalies savo veiklą finansuoti ir šiomis lėšomis (planuojama, kad įstaiga turėtų pritraukti ne mažiau 100 tūkst. Eur lėšų per metus). Šiai įstaigai taip pat bus keliamos rėmėjų pritraukimo užduotys. Priėmus nutarimą, Kultūros ministerija skelbs įstaigos vadovo konkursą. NAI konkretūs metiniai veiklos uždaviniai ir įstaigai keliami rodikliai bus nustatyti metiniuose veiklos planuose, kurie bus derinami su įstaigos vadovu. Planuojama, kad įstaiga bus įsteigta nuo 2023 m. rugpjūčio 1 d.

PASTABOS, PASIŪLYMAI

Rengiant Nutarimo projektą buvo konsultuojamasi su Kultūros ministerijos Architektūros meno taryba ir Aplinkos ministerija.

Teikiamas projektas be pastabų suderintas su Aplinkos ministerija, Finansų ministerija, VĮ Turto banku. Teisingumo ministerija informavo, kad Nutarimo projektą laiko nenorminio pobūdžio teisės aktu, todėl išvados neteikė. Projektas papildomai darbo tvarka suderintas su Vidaus reikalų ministerija, atsižvelgta į Vyriausybės kanceliarijos Teisės ir Socialinės politikos grupių pateiktas pastabas.

- Pažymėtina, kad su kartu su Nutarimo projektu dėl NAI įsteigimo svarstomas Kultūros ministerijos nuostatų pakeitimo projektas. Siekiant nuoseklumo ir veiksmų suderinamumo, siūlytina lydraštį dėl NAI įsteigimo papildyti informacija dėl keičiamuose Kultūros ministerijos nuostatuose įtvirtinamos nuostatos, kad *Kultūros ministerija koordinuoja Lietuvos architektūros meno raidos skatinimo priemonių įgyvendinimą ir Lietuvos architektūros meno pristatymą Lietuvoje ir užsienyje.*
- Atkreiptinas dėmesys, kad išlieka aktuali TG 2023-04-06 Išvadoje Nr. NV-804 išdėstyta pastaba dėl kartu su Nutarimo projektu teikiamų NAI nuostatų projekto (*Vyriausybės įstatyme nenumatyta galimybė Vyriausybės įsteigtos biudžetinės įstaigos struktūros pavesti tvirtinti atitinkamo valdymo srities ministrui*).

TEISINIS VERTINIMAS – TEISĖS GRUPĖS PASTABOS

Pasirenkama

☐ Esminės

☒ Vertinamojo / tikslinamojo pobūdžio (Teisės grupės 2023-06-14 Išvada NV-1456)

☐ Redakcinio pobūdžio ir (ar) teisės technikos

☐ Pastabų nėra

PAŽYMĄ PARENGĖ

Nomeda Poderienė

Socialinės politikos grupė, patarėja